

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ด้านศาสนาและสามัญและประสบการณ์การสอน และ3) เพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาสให้เป็นไปตามแนวทางท่านนบีมุฮัมมัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาสจำนวน 226 คน โดยมีวิธีการในการดำเนินการวิจัย คือใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ใช้สูตรของครอนบาค (Cranbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2แบบสอบถามที่ประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ด้านรูปแบบการสอน วิธีการสอนและเทคนิคการสอน และตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Questions) เกี่ยวกับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาอัลกุรอาน อัลอะดิษ เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยทำเรื่องขอหนังสือรับรอง และแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาคอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แล้วนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปยังศูนย์ฯที่จะทำการเก็บข้อมูลและเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้คืน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นผู้วิจัย

ดำเนินการวิเคราะห์หาค่าต่าง ๆ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) และค่าความถี่ (Frequency) เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาสวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยใช้ค่าทดสอบที (t-test) และค่าทดสอบเอฟ (F-test) ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาสวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้เกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุเฉลี่ยต่ำกว่า 31 ปี ระดับการศึกษาด้านศาสนาอยู่ในระดับชนะนารี ระดับการศึกษาด้านสามัญอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ประสบการณ์ในการการสอน 11 ปีขึ้นไป เมื่อสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีสาระสำคัญดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ในแต่ละด้านดังนี้

5.1.1.1 ด้านรูปแบบการสอน ครูผู้สอนมีการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

5.1.1.2 ด้านวิธีสอน ครูผู้สอนมีการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการสอนแบบบรรยาย การสอนแบบสาธิต การสอนแบบใช้คำถามและการสอนแบบดรัมมิมและดรัมฮิบอยู่ในระดับมาก ส่วนการสอนแบบอภิปรายอยู่ในระดับปานกลาง

5.1.1.3 ด้านเทคนิคการสอน ครูผู้สอนมีการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนาและสามัญ และประสบการณ์การสอน สรุปผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

5.1.2.1 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ที่มีเพศต่างกัน ด้านรูปแบบการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.1.2.2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ที่มีอายุต่างกัน พบว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าด้านรูปแบบการสอนไม่แตกต่างกัน

5.1.2.3 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนาต่างกัน พบว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาด้านศาสนามีการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5.1.2.4 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ที่มีระดับการศึกษาด้านสามัญต่างกัน พบว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติการสอนของตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่าง

5.1.2.5 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ที่มีประสบการณ์ต่างกัน พบว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติการสอนของตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่าง

5.1.3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เป็นรายด้านและจัดระดับความสำคัญของข้อเสนอแนะตามความถี่ ต่อไปนี้

5.1.3.1 ด้านรูปแบบการสอน พบปัญหาที่มีการเสนอมากที่สุดคือ ครูผู้สอนมักจะใช้รูปแบบการสอนรูปแบบเดียวคือการสอนรายกลุ่ม รองลงมาคือ ครูผู้สอนขาดการประเมินทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน และมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนด้านรูปแบบการสอนที่มีการเสนอมากที่สุดคือ ครูผู้สอนควรสอนด้วยการใช้รูปแบบที่หลากหลาย ใช้รูปแบบการ

สอนรายคนและรายกลุ่มสลับกันไปและมีการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนเพื่อที่จะได้เข้าถึงปัญหาของแต่ละคน รองลงมา คือ ให้มีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับรูปแบบการสอนของท่านนปีสำหรับครูผู้สอน ตามลำดับ และพบปัญหาที่มีการเสนอน้อยที่สุด คือ ครูผู้สอนเมื่อสอนผู้เรียนรายกลุ่มมักจะเน้นผู้เรียนที่อยู่แถวหน้า

5.1.3.2 ด้านวิธีสอน พบปัญหาที่มีการเสนอมากที่สุด คือ ครูผู้สอนไม่ได้ใช้วิธีสอนที่หลากหลาย คือเน้นการสอนแบบบรรยาย และครูผู้สอนมักให้ผู้เรียนเขียนตามครูและให้อ่านรองลงมาคือครูผู้สอนมักจะสอนเน้นทฤษฎีไม่ค่อยจะทำเป็นตัวอย่างหรือสาธิตให้ดู และมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนด้านวิธีสอนที่มีการเสนอมากที่สุดคือ ครูผู้สอนควรศึกษาความรู้ด้านรูปแบบการ สอนวิธีสอนและเทคนิคการสอนของท่านนปี รองลงมา ให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนของท่านนปีสำหรับครูผู้สอน และพบปัญหาที่มีการเสนอน้อยที่สุด คือ ครูผู้สอนไม่ได้ใช้คำถามในขณะที่สอนผู้เรียนและครูผู้สอนใช้ภาษาที่ทำให้ผู้เรียนยากที่จะเข้าใจในบทเรียนที่สอน

5.1.3.3 ด้านเทคนิคการสอน พบปัญหาที่มีการเสนอมากที่สุด คือครูผู้สอนไม่ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนจึงทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยเข้าใจและไม่สนใจในการเรียน รองลงมา คือครูผู้สอนขาดการใช้เทคนิคที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน และมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนด้านวิธีสอนที่มีการเสนอมากที่สุดคือ ครูผู้สอนควรใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน รองลงมา ควรใช้เทคนิคที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน เช่นให้ผู้เรียนเรียนนอกห้องเรียนตามสภาพ บริบทและสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และพบปัญหาที่มีการเสนอน้อยที่สุด คือ ครูผู้สอนไม่ค่อยจะให้ความสำคัญกับผู้เรียน

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่องปฏิบัติการสอนตามแนวทางนปีมัธยมต้นของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ระดับการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนปีมัธยมต้นของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของมุฮัมมัด วาแม (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติการสอนตามแนวทางของท่านเราะฮูลของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับเรื่องการปฏิบัติการสอนตามแนวทางของ

ท่านเราะฮ์ลุลของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของฮอซาลี บินล่าเต๊ะ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักการจัดการศึกษาอิสลามของผู้บริหารและครู อิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี พบว่า หลักการจัดการศึกษา อิสลามของผู้บริหารและครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี โดย ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของซาก็เราะห์ เจ๊ะแหว (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมการ เรียนการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมากทุกรายการ ยกเว้นด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้อง กับผลการวิจัยของจิรนนท์ พันฉลาด (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า ประสิทธิภาพ การสอน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของครู ความรู้ความสามารถในการสอน ความสามารถในการใช้สื่อ การสอน การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการวัดและประเมินผลของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าโลกปัจจุบันล้าสมัยไปด้วยสังคมแห่งการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้มากมายที่ใกล้ตัวสามารถที่จะศึกษา เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว จึง เป็นแนวทางในการศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่ดีของครูผู้สอน และครูผู้สอนมีการพัฒนา ศักยภาพตนเองได้ง่ายขึ้นและเร็วขึ้นทำให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากขึ้น และอาจเป็นเพราะปัจจุบันครูผู้สอนได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมรับ การอบรมพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อ ประกอบการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลซึ่งทางสำนักงานการศึกษาเอกชนประจำ อำเภอรือหรือจังหวัดได้จัดให้มีขึ้นแก่ครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) อย่าง ต่อเนื่อง

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดในศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในอำเภอมือ จังหวัดนราธิวาส ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาด้าน ศาสนาและสามัญและประสบการณ์การสอนต่างกัน

5.2.2.1 ครูผู้สอนที่มีเพศ วุฒิการศึกษาสามัญ และประสบการณ์การสอน ไม่ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฮัสมัดซาก็ มาหามะ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องสภาพการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอมือ จังหวัดยะลา พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษา

อาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดยะลาที่มีตัวแปรเพศ ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสปีน แชนา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสองระบบจังหวัดนราธิวาส พบว่า ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนของครูอิสลามศึกษาที่ต่างกันในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษาด้านศาสนาและสามัญ ช่วงระดับการปฏิบัติการสอน และประสบการณ์ในการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่เปิดสองระบบ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนเริ่มมีการตื่นตัว กระตือรือร้น มีจิตวิญญาณของความเป็นครู ได้รับการศึกษา ตักตวงประสบการณ์จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่ทันสมัยในปัจจุบัน ได้รับการพัฒนา และการเข้าร่วมการสัมมนาอบรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีการปฏิบัติการสอนไม่แตกต่าง รวมทั้งระดับการศึกษาสามัญของครูผู้สอนไม่มีความแตกต่าง อาจเป็นเพราะการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดไม่ได้ขึ้นอยู่กับวุฒิการศึกษาสามัญเสมอไป แม้ว่าครูผู้สอนในตาติกาจะจบการศึกษาทางด้านสามัญสูงกว่าก็ตามแต่ แต่ถ้าครูผู้สอนได้พยายามศึกษา เรียนรู้และค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการสอนของท่านไปแล้ว เขาก็สามารถจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะการเข้าถึงแหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้ในปัจจุบันมันง่ายกว่าและรวดเร็วกว่าเมื่อเทียบกับในอดีต

จึงทำให้ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาทางด้านสามัญไม่แตกต่างกัน เพราะเพศ ระดับการศึกษาทางด้านสามัญและประสบการณ์การสอนไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่จะเป็นตัวกำหนดในการปฏิบัติการสอนตามแนวทางของนบีมุฮัมมัด

5.2.2.2 ครูผู้สอนที่มีอายุ และมีระดับการศึกษาด้านศาสนาต่างกัน มีการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัด โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยอาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน ย่อมมีวิธีการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประสบการณ์การสอนและความรู้ความสามารถที่ไม่เหมือนกัน จากการสั่งสมมาเป็นระยะเวลานานก็จะส่งผลให้การปฏิบัติการสอนมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิธีสอนกับเทคนิคการสอนแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านวิธีสอนและเทคนิคการสอน ทำให้มีความแตกต่างกัน ครูผู้สอนที่มีอายุที่ต่างกันจะมีความรู้ความสามารถจากประสบการณ์การสอนทำให้มีความสามารถในการปฏิบัติการสอนด้วยวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ครูผู้สอนที่มีระดับศึกษาด้านศาสนามีความแตกต่าง แน่นนอนว่าการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดนั้นต้องอาศัยบุคคลที่มีการศึกษาด้านศาสนาที่สูงกว่า ยังมีการศึกษาทางด้านศาสนาที่สูงขึ้น ครูผู้สอนย่อมมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดมากขึ้นตามลำดับ

และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านรูปแบบการสอนจำแนกตามอายุของครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอันเนื่องจากการสอนตามรูปแบบของท่านบีมุฮัมมัดนั้นมีเพียงสองรูปแบบการสอน คือ การสอนเป็นรายบุคคลกับการสอนเป็นรายกลุ่ม ซึ่งอายุของครูผู้สอนนั้นไม่ได้เป็นปัญหาในการสอนตามรูปแบบการสอนมากนัก เพราะครูผู้สอนที่มีอายุมากกับครูผู้สอนที่มีอายุน้อยก็สามารถที่จะเลือกสอนตามรูปแบบที่หลากหลายเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ของเรียนรู้ที่ได้วางไว้ ครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ส่วนมากจะใช้ทั้งสองรูปแบบดังกล่าวสลับกันจึงทำให้ไม่มีความแตกต่างในด้านนี้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1.1 ควรจัดให้มีการสัมมนาให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอน

5.3.2.1 ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เกี่ยวกับการสอนของท่านบีมุฮัมมัด

5.3.1.3 ควรมีการวัดและประเมินผลการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอหรือจังหวัดที่มีศูนย์ฯ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในอำเภอหรือจังหวัดอื่นๆ

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนตามแนวทางนบีมุฮัมมัดของครูผู้สอนตาดีกาในอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาสกับอำเภอหรือจังหวัดอื่นๆ

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการสอนของครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ตามแนวทางนบีมุฮัมมัดเพื่อให้ถึงข้อมูลรายละเอียดข้อเท็จจริงที่ลึกมากขึ้น